

[Undervisningsministeren.]

formål at gøre det muligt i højere grad at interessere børnene for de elementære færdigheder. Jeg er helt enig i, at det drejer sig om at styrke børnene i de elementære færdigheder, altså først og fremmest i fagene dansk og regning.

Det er min bestemte opfattelse, at den lov, der nu formentlig bliver en realitet, på en god og meget nyttig måde vil styrke alle bestræbelserne for, at folkeskolen kan blive det, den skal være, og styrke bestræbelserne for et godt og tillidsfuldt samarbejde mellem skole og hjem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 91 stemmer mod 21.

Ændringsforslagene nr. 2-10, § 1 i den ændrede affattelse og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om byplaner.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1310, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 193).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Albertsen: Da det lovforslag, vi her har til anden behandling, var til første behandling i salen, var der fra alle sider stor sympati for forslagets.....

Formanden: Der må være mere ro i salen under forhandlingen.

Albertsen: . . . var der fra alle sider sympati og forståelse for lovforslagets tendens og indhold, bortset fra de uafhængige og de uafhængiges ordfører, som var stærk modstander af det. De bemærkninger, det ærede medlem hr. Rimstad på de uafhængiges vegne anførte, blev, hvad det juridiske angår, besvaret af det ærede medlem hr. Ib Thyregod.

I øvrigt vil jeg gerne sige, at de bemærkninger, der har relation til, hvad skal jeg sige, den manglende respekt eller forståelse for den kommunale administration, der får med denne lovgivning at gøre, tror jeg er baseret på et manglende kendskab til, hvorledes de kommunale myndigheder arbejder til daglig; jeg tror også, det gælder med henblik på vurderingen af det lovforslag, der her er tale om. Det, der fra de øvrige ordføreres side navnlig blev fremdraget ved første behandling, var jo statens placering i billedet, statens forpligtelser over for de kommunale myndigheder. Vi har i udvalget drøftet disse ting, stillet nogle spørgsmål til den højtærede minister og fået nogle svar, som i det mindste måtte tilfredsstille vor gruppe, og jeg har også indtryk af, at de øvrige medlemmer af udvalget har været tilfreds med de svar, ministeren har givet.

I øvrigt er der jo sket det bemærkelsesværdige, at der netop i disse dage i pressen og på forskellig anden måde er givet udtryk for en særlig interesse for det lovforslag, der her foreligger, idet der fra et stort antal kendte borgere her i byen og også fra forskellige institutioners side er udtrykt betænkelighed ved den udvikling, der har præget en del af byggeriet i København, og det har i og for sig yderligere motiveret dette lovforslag. Jeg skal derfor ved denne lejlighed kun udtrykke glæde over den tilslutning, lovforslaget har fået, og skal på den socialdemokratiske gruppes vegne indstille lovforslaget til vedtagelse.

Ib Thyregod: Det er rigtigt, som det er nævnt, at der under udvalgsbehandlingen er opnået enighed om dette lovforslag, og det er også vort partis opfattelse, at dette lovforslag i enhver henseende må betragtes som værende tilfredsstillende.

Specielt vedrørende spørgsmålet om grundejernes rettigheder foreligger der en

[Ib Thyregod.]

henvendelse fra grundejerforeningen og endvidere boligministeriets kommentarer hertil, som vi for vort vedkommende kan acceptere.

Der er fra vor side stillet 2 spørgsmål under udvalgsbehandlingen. Da lovforslagets gennemførelse haster specielt med henblik på gennemførelse af foranstaltninger til værn for den gamle by i København, har vi ikke villet forsinke behandlingen ved at gå nærmere ind på disse spørgsmål, men jeg vil dog gerne her ved anden behandling gøre et par enkelte bemærkninger om disse 2 spørgsmål og deres besvarelse, idet jeg i øvrigt vil forbeholde mig senere at komme tilbage til dem.

Det ene spørgsmål drejede sig om boligministeriets pligt til, forinden man gennemfører et statsbyggeri, at sørge for, at der foreligger en byplan for området. Anledningen til spørgsmålet er en sag, som er rejst af professor Steen Eiler Rasmussen for ombudsmanden, en sag, hvori der endnu ikke foreligger nogen afgørelse. Den højtærede boligminister siger i den besvarelse, der foreligger, at det ikke skulle være nødvendigt med en byplan, men at der også kan anvendes andre fremgangsmåder til at sikre bygningernes indpasning i miljøet. Jeg vil gerne hertil bemærke, at det forekommer mig naturligt, at man i disse tilfælde i videst muligt omfang gennemfører byplaner. Forholdet er desværre det, at man for Københavns vedkommende er kommet noget bagefter med gennemførelse både af byplan og højdegrænseplaner. Dette skyldes naturligvis de komplicerede forhold specielt for Københavnsområdet. Det ville imidlertid være naturligt, at man nu, hvor man har vedtaget generalplanskitsen for København, i videst muligt omfang gennemførte de fornødne byplaner, og at dette også skete for de områder, som staten ejer, og som staten ejer i sameje med Københavns kommune, således at man også her kunne få fastlagt, hvilken form for byggeri der skal finde sted.

Det andet spørgsmål, der er rejst, vedrører akademirådets stilling. Der er forholdet det, at akademirådet ifølge sin fundats jo har til opgave at rådgive staten i tilfælde som de foreliggende, og jeg er derfor ikke

helt tilfreds med den besvarelse, som er givet, og hvori det siges, at der skal en særlig motivering til for at forelægge en sag for akademirådet, f. eks. at vedkommende bygningsinspektør selv står tvivlende over for løsningen af et kunstnerisk problem. De sager, hvor akademirådets intervention har foreligget, Slotsholmssagen og Østerportsagen, er jo endnu ikke afsluttet. Det synes jeg må tyde på, at man i videre omfang må anvende akademirådets bistand i disse tilfælde; jeg tænker her på nationalbankens byggeri; jeg tænker på det fremtidige byggeri på Bryghusgrunden og de statsbyggerier, som i øvrigt vil komme til at foreligge. Det er naturligt, at man her tager videregående æstetiske hensyn, og at man i videst muligt omfang indpasser byggeriet i miljøet og indhenter en udtalelse fra akademirådet på forhånd.

Weikop: Der foreligger jo en enstemmig udvalgsbetænkning, og jeg skal for mit partis vedkommende blot anbefale forslaget og så føje til, at hvis der nu fremover skulle ske dette i København eller i landets andre byer, at der forsvinder meget smukke bybilleder, og befolkningen vil give sin utilfredshed hermed til kende, så er det i hvert fald ikke lovgivningen, man skal klage over, så er det kommunernes egen skyld.

Grethe Philip: Også jeg vil ligesom det ærede medlem hr. Ib Thyregod udtrykke min glæde over, at der ved udformningen af lovforslaget er taget hensyn til ønsker fremsat af grundejernes landsorganisation, ønsker, som i øvrigt falder ganske i tråd med tanker, som er fremført af den radikale borgerrepræsentant Helge von Rosen.

I øvrigt anbefaler jeg lovforslaget til vedtagelse.

Arne Larsen: Jeg skal også her ved anden behandling ganske kort tilsige mit partis støtte til lovforslagets ophøjelse til lov.

Vi finder det ligeledes meget ønskeligt og positivt, at kommunerne nu får en større og bedre defineret mulighed for at bevare værdifulde gadebilleder eller gamle bydeles særprægede karakter. Jeg vil ligesom andre ærede ordførere understrege, at nu ligger

[Arne Larsen.]

det op til kommunerne at udnytte disse muligheder i den udstrækning, man finder det ønskeligt og nødvendigt i de forskellige områder.

Da der jo foreligger en enstemmig betænkning fra udvalget, hvorefter lovforslaget indstilles til vedtagelse uforandret, vil også socialistisk folkeparti fuldt og helt gå ind herfor.

Rimstad: Jeg vil gerne til den ærede ordfører for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Albertsen, sige, at jeg behøver vel næppe at lufte noget større kendskab til, hvorledes kommunal administration foregår, når det spørgsmål, det drejer sig om, er at understrege respekten for grundlovens ord, hvilket efter vor opfattelse er nødvendigt for os alle, og det er jo netop med hensyn til dette — respekten for grundloven — mit parti gav udtryk for betænkeligheder ved dette forslag.

Den betænkning, der er det synlige resultat af udvalgsarbejdet med lovforslaget, er hverken omfattende eller særlig oplysende. Fra grundejerne har udvalget gennem den højtærede boligminister ifølge betænkningen modtaget en række kommentarer til forslaget, men hvad disse går ud på, oplyses der intet om over for det høje tings medlemmer. Der henvises blot lakonisk til, at den højtærede minister ved forslagets udarbejdelse på adskillige punkter har taget hensyn til disse kommentarer. Der reklameres altså her med en enighed, som måske er til stede, måske ikke; vi ved det ikke, for vi kender ikke grundejernes henvendelse.

Interessen samler sig unægtelig her om de punkter i grundejernes henvendelse, som den højtærede minister ikke har taget hensyn til. Kan vi ikke af den højtærede minister få oplyst noget om dette, eller endnu bedre: kan vi ikke inden tredje behandling af forslaget få den pågældende grundejerhenvendelse at se? Måske kan for os nu ukendte synspunkter i denne henvendelse medføre, at vi skifter standpunkt og alligevel stemmer for forslaget. Det er ikke til at vide, vi vil gerne lade os belære, men får vi ikke noget overbevisende nyt, må vi med henvisning til vore udførlige begrundelser under første behandling fastholde, at vi ikke kan stemme for forslaget.

Boligministeren (Carl P. Jensen): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere, der har givet tilslutning til forslaget. Det fremgår jo af betænkningen, at den henvendelse, der er modtaget fra grundejerne på foranledning af boligministeriet, er fremsendt til udvalget, men da det ærede medlem hr. Rimstads parti jo ikke er udvalgsberettiget, skal jeg gerne foranledige, at det ærede medlem bliver bekendt med denne henvendelse.

Det ærede medlem hr. Ib Thyregod, der ved lovforslagets første behandling rejste flere spørgsmål, var inde på, om det vil være hensigtsmæssigt at benytte denne lejlighed til at søge gennemført en lovændring, der udelukker den rejste tvivl om, hvorvidt der skal kræves udarbejdet og godkendt en byplan, inden eksempelvis staten kan sætte et byggeri i gang. Lad mig her lige indskyde, at det ærede medlem tidligere — jeg tror, det var under første behandling — i denne forbindelse har brugt udtrykket statens seddeltrykkeri om nationalbankens; dette er ikke nogen statsinstitution i den forstand, og det byggeri, der bliver tale om i den forbindelse, vil heller ikke blive betragtet som statsbyggeri. Jeg har i den besvarelse, jeg i øvrigt har givet udvalget vedrørende dette problem om byplan, peget på den årelange praksis, man har i dette forhold; det er rigtigt, som det ærede medlem gjorde opmærksom på, at spørgsmålet er rejst som ombudsmandssag, og over for ombudsmanden vil der naturligvis blive redegjort også for disse forhold og denne praksis.

Det ærede medlem hr. Ib Thyregod har ligesom ved første behandling nævnt spørgsmålet om akademirådet i relation til de opgaver, som akademirådet har i henhold til fundatsen af 20. oktober 1959, og også herom vil jeg gerne henvise til den skriftlige besvarelse, hvori der er redegjort for ministeriets praksis. Jeg mener, at man her søger at tage alle kunstneriske og æstetiske hensyn i den udstrækning, det kan forenes med funktionalistiske hensyn, og jeg mener, at de arkitekter, i reglen bygningsinspektører, men også andre anerkendte arkitekter, som staten overdrager udførelsen af en byggeopgave, er en borgen for, at disse hensyn også vil blive tilgodeset. Jeg er klar over, at jeg her er inde på et meget ømtåligt problem, men her gælder det om

[Boligministeren.]

at finde den rette balance mellem på den ene side et funktionalistisk, et æstetisk og et kunstnerisk skøn og på den anden side den grænse, som sættes af anerkendte arkitekter, der får overdraget en opgave af staten, hvor de ikke føler sig underkastet censur af akademirådet. Derfor står vi her ved et meget følsomt problem, men et problem, hvor boligministeriet er indstillet på at tage alle tænkelige hensyn.

Ib Thyregod: Jeg vil gerne gøre en enkelt supplerende bemærkning til den højtærede boligminister i anledning af hans besvarelse — som jeg i øvrigt takker for. Jeg mener i og for sig, at det med henblik på værnet af det gamle miljø er af væsentlig betydning, at der foreligger en egentlig byplan. Hvis der ikke gør det, kan man vel tilrettelægge byggeriet efter de eksisterende forhold; men først når der er vedtaget en byplan for området, kan man sige, at sådan og sådan bliver området. Jeg synes derfor, man ud fra et principielt synspunkt bør gå ind for en byplan for området.

Hvad angår det andet spørgsmål, om akademirådet, er jeg naturligvis klar over, at de arkitekter, der medvirker ved statens byggeri, er højt kvalificerede. Men det er ikke alene et spørgsmål om arkitekterne, det er også et spørgsmål om, i hvilket omfang staten udnytter de arealer, hvorom det drejer sig, om der er tale om hårdhændet udnyttelse, mere eller mindre højhuspræget byggeri i de pågældende miljøer. Og det er vel ikke sådan, at man kan sige, at arkitekterne er enebestemmende med hensyn til udformningen; dér vil staten også stille sine krav, og her er det, jeg mener det har sin interesse at få akademirådet ind i billedet i flere tilfælde end efter ministerens besvarelse. Det er ud fra det synspunkt, jeg er gået ind for en udvidelse på dette område.

Albertsen: Det ærede medlem hr. Rimstad sagde ved første behandling, at man bør ikke give myndighederne sådant værktøj i hænde, for myndighederne er kun mennesker. Det er selvfølgelig rigtigt, at de kun er mennesker, men jeg synes, det er udtryk for despekt for de mennesker, der skal administrere den lov, der her er tale

om, og i og for sig også udtryk for en kritik, som jeg synes er helt uberettiget, når man ved, med hvilken respekt love normalt omfattes både af dem, der vedtager dem, og af dem, der skal administrere dem ude i kommunerne.

Hvad angår grundejernes holdning, har det ærede medlem selvfølgelig ikke haft mulighed for at se den omhandlede skrivelse, fordi den kun er blevet tilstillet udvalgets medlemmer, men udvalgets opfattelse er dog den, at grundejernes landsorganisation i sin henvendelse til udvalget og ministeriet faktisk tilslutter sig tendensen i lovforslaget og er på linje med den henvendelse, som var baggrunden for lovforslaget, nemlig henvendelsen fra Københavns borgerrepræsentation.

Rimstad: Jeg vil gerne takke den højtærede minister for hans tilsagn om, at vort parti nu får lejlighed til at sætte sig ind i henvendelsen fra grundejerne.

Til det ærede medlem hr. Albertsen vil jeg sige, at der ligger ikke nogen despekt i min udtalelse om, at man ikke skal friste mennesker over evne, kun erfaring. Jeg har tværtimod sagt i mit tidligere indlæg, at jeg altid med glæde har konsulteret den respekt, der hos myndighederne står om ekspropriationsreglerne, og jeg har også vist hen til, hvorfor myndighederne efter min opfattelse havde den respekt.

Boligministeren (Carl P. Jensen): Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Ib Thyregod, at spørgsmålet om udnyttelsesgraden af en byggegrund i og for sig ikke så meget er et byplanspørgsmål som et byggevedtægtsspørgsmål. Men også når det drejer sig om at udnytte de arealer, som staten skal bebygge, navnlig arealer, der er beliggende som dem i den centrale del af byen, er der hensyn at tage, dels til den bedst mulige udnyttelse af arealet — det er et økonomisk spørgsmål — dels også til det æstetiske. For at tage den aktuelle sag, Slotsholmsbyggeriet, er der tale om en udnyttelsesgrad på op til godt 24 000 etagemeter, og arealet er kun udnyttet med 19 000 etagemeter. Der er altså taget meget vidtgående hensyn her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg stiller forslag om, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Det er meddelt mig, at udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension (om forhøjelse af grundbeløb, lommepenge og indtægtsgrænser for børnetillæg, fradragsregler ved pensionsberegning m. m.), forslag til lov om ændring i lov om pension og hjælp til enker m. fl. (om forhøjelse af grundbeløb og indtægtsgrænser for børnetillæg, fradragsregler ved pensionsberegning m. m.) og forslag til lov om bortfald af midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister ønsker at afgive mundtlig indstilling ved nævnte lovforslags tredje behandling.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 8. januar kl. 13, med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om Danmarks erhvervsfond.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov for Grønland om indførselsafgifter m. v.

3) *Forespørgsel til statsministeren og indenrigsministeren af Aksel Larsen m. fl.*

Mødet hævet kl. 16.

55. møde.

Torsdag den 8. februar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om nukleare anlæg (atom-anlæg).

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om civilforsvaret har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Peter Larsen har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren træffe foranstaltninger til at sikre en bedre forrentning af de af overformyndieret bestyrede massemidler samt medvirke til, at disse eventuelt kan bestyres af de lokale pengeinstitutters forvaltningsafdelinger?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

I skrivelse af 4. d. m. meddeler fru folketingsmand Chr. Christiansen på sin mands vegne, at han på grund af sygdom ikke vil kunne deltage i tingets møder i mindst 1 måned, hvorfor han anmoder om orlov og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg har herved den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om nukleare anlæg (atomanlæg).

Det område, som lovforslaget vedrører, har jo hidtil i alt væsentligt været ulovbestemt i Danmark som i de fleste andre lande. Det er derfor naturligt, at man fra første færd har været opmærksom på det ønskelige i at opnå ensartede regler i de forskellige lande. Dette gælder naturligvis så meget mere, som udnyttelse af atomenergien i ganske særlig grad har international interesse. Som det fremgår af den be-